

BM-II.059.1.578.2024

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację z 29 października 2024 r., numer 5756, Pana Posła Dariusza Mateckiego „w sprawie przyszłości programu Rodzina 500+”, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Na wstępie podkreślić trzeba, że **pogłoski dotyczące rzekomych planów likwidacji programu 800+, na które Pan Poseł się powołuje, nie wskazując w sposób precyzyjny ich źródła, są pozbawione podstawy i nieprawdziwe. W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie są prowadzone, ani planowane prace nad zmianą warunków przysługiwania świadczenia wychowawczego, których celem miałyby być jego likwidacja czy ograniczenie grona osób do niego uprawnionych.**

Wśród działań podejmowanych przez Kierownictwo Ministerstwa w zakresie wyzwań demograficznych wymienić należy:

- 1) Powołanie w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Rady do spraw Polityki Rodzinnej i Demograficznej, do której zadań należeć będzie opracowywanie kierunków działań, których celem jest poprawa sytuacji demograficznej w Polsce.
- 2) Planowane rozpoczęcie prac Zespołu Międzyresortowego do spraw Przeciwdziałania Negatywnym Zjawiskom Demograficznym w celu koordynacji działań rządu w obszarze demografii. Zgodnie z przyjętymi założeniami, do zadań zespołu należeć będzie m.in.: proponowanie kierunków działań, wystąpienie do właściwych organów z wnioskiem o podjęcie prac, współpraca z organami administracji rządowej oraz organami im podległymi i przez nie nadzorowanymi, a także z organizacjami pozarządowymi, monitorowanie postępów prac nad projektami aktów prawnych w obszarach dotyczących zagadnień mających wpływ na urodzenia i dzietność, monitorowanie postępu realizacji prac nad projektami aktów prawnych oraz działań administracji rządowej w obszarach mających wpływ na zjawiska demograficzne oraz przygotowanie projektu programu przeciwdziałania negatywnym zjawiskom demograficznym, przeznaczonego do wdrożenia przez członków Zespołu zgodnie z ich właściwością i wykonywanie innych zadań w zakresie zagadnień mających wpływ na zjawiska demograficzne w obszarze urodzeń i dzietności wyznaczonych przez Prezesa Rady Ministrów lub realizowanych z inicjatywy własnej Zespołu. W skład Zespołu wchodzić będą przedstawiciele ministrów, w których właściwości znajdują się działy administracji publicznej, których przedmiot oddziałuje na zjawiska demograficzne w zakresie urodzeń i dzietności.
- 3) Powołanie w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej 12 lutego 2024 r. Rady do spraw Kobiet na Rynku Pracy. Do zadań Rady należy w szczególności: inicjowanie i wspieranie działań na rzecz poprawy sytuacji kobiet na rynku pracy oraz zapewnienie równości kobiet i mężczyzn w sferze publicznej, zawodowej i prywatnej, a także opracowanie kierunków działań, których celem będzie zapewnienie równości kobiet i mężczyzn na rynku pracy; przedstawianie Ministrowi propozycji rozwiązań w zakresie poprawy sytuacji kobiet na rynku pracy oraz zapewnienia równości mężczyzn i kobiet w sferze publicznej, zawodowej i prywatnej; opiniowanie działań podejmowanych w zakresie aktywizacji zawodowej kobiet i ich powrotu na rynek pracy; inicjowanie debat i kampanii społecznych przeciwdziałających stereotypowemu postrzeganiu ról społecznych kobiet

i mężczyzn; inicjowanie działań promujących równowagę między życiem rodzinnym i zawodowym, w tym zachęcanie ojców do korzystania z uprawnień pracowniczych związanych z rodzicielstwem.

21 kwietnia 2024 r. podpisano zarządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie powołania Rady do spraw Polityki Rodzinnej i Demograficznej. Pierwsze spotkania Rady odbyły się 24 września 2024 r. i 25 października 2024r.

Odnosnie podmiotu, o którym mowa w pkt 2, do 4 stycznia 2024 r. trwały prace nad nowelizacją Zarządzenia Nr 425 Prezesa Rady Ministrów z dnia 2 października 2023 r. w sprawie Międzyresortowego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Negatywnym Zjawiskom Demograficznym.

W odniesieniu do podmiotu, o którym mowa w pkt. 3, Rada została powołana 12 lutego 2024 r. i rozpoczęła prace.

Ponadto, w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, zostanie zrealizowany w MRPIPS projekt pn. „Wypracowanie rozwiązań służących przeciwdziałaniu migracji osób młodych z terenów dotkniętych depopulacją”. W ramach projektu zaplanowano realizację badań służących zdiagnozowaniu przyczyn migracji osób młodych z terenów dotkniętych depopulacją, zarówno miast i wsi. Wnioski z nich posłużą wypracowaniu rozwiązań programowych i prawnych, w tym instrumentów rynku pracy, pozwalających zachęcać osoby młode do pozostawania i powrotów na te tereny. Projekt zakłada także przeprowadzenie działań informacyjno-promocyjnych, skierowanych do osób młodych i zidentyfikowanych w badaniu grup mających wpływ na decyzje dotyczące migracji z terenów dotkniętych depopulacją. Na projekt realizowany od końca 2024 r. do końca roku 2027 zarezerwowano środki w wysokości 7 mln. zł. Podstawowymi miernikami stosowanymi do opisu skali ubóstwa są wskaźnik ubóstwa skrajnego oraz wskaźnik ubóstwa relatywnego.

W 2023 roku wskaźnik zasięgu ubóstwa skrajnego ogółem wzrósł o 2 p. p. w stosunku do roku poprzedniego i osiągnął wartość 6,6%, a więc zbliżoną do poziomu sprzed 2015 r.(6,5%) W latach 2016-2022 wskaźnik ten przyjmował wartości pomiędzy 4,2% a 5,4%. Należy zauważyć, że wzrost zasięgu ubóstwa skrajnego nastąpił po okresie wysokiej inflacji w 2022 roku.

Pomimo wzrostu wartości w 2023 r., wskaźnik ubóstwa skrajnego obliczony dla dzieci w wieku od 0 do 17 lat nadal przyjmował wartości niższe niż w 2015 roku (konkretnie 7,6% w 2023 roku, o 1,4 p. proc. mniej niż w 2015 roku). Gwałtowny spadek wartości tego wskaźnika nastąpił w 2016 roku, a w latach 2017-2022 fluktuował między 4,5% a 6,0%. Niestety, wzrost o 1,9 p.p. w stosunku do roku poprzedniego w 2023 r. był najwyższy od roku 2015.

W latach 2016-2023 największy spadek ubóstwa skrajnego – około połowę, z 12,2% do 5-7% – dotyczył rodzin z co najmniej trojgiem dzieci na utrzymaniu. Taki zasięg ubóstwa w tej grupie utrzymuje się, jakkolwiek zwraca uwagę wzrost o 0,9 p.p. w 2023 r. w stosunku do roku 2022 r. Podobnie od czasu spadku o ponad połowę w 2017 roku utrzymuje się poziom ubóstwa skrajnego w rodzinach samodzielnych rodziców. Natomiast w rodzinach z dwojgiem dzieci, po niemal dwukrotnym wzroście (z 1,8 do 3,4%) w 2023 r. w stosunku do roku poprzedniego, wskaźnik ubóstwa zbliżył się do wartości z 2015 r., zaś w rodzinach z jednym dzieckiem przekroczył wartość z 2015 r. o 0,3 p.p. Podwyższenie kwoty świadczenia wychowawczego od 2024 roku do wysokości 800 zł przyczyniło się do ograniczania ubóstwa skrajnego wśród dzieci. W roku 2025 będzie również widoczny efekt wdrożenia ustawy Aktywny Rodzic.

Wskaźnik zasięgu ubóstwa relatywnego od 2020 r. przyjmuje zbliżone wartości z przedziału 11,7-12,2%. Podobnie na zbliżonym poziomie od 2019 r. utrzymuje się wskaźnik ubóstwa

relatywnego obliczony dla dzieci i młodzieży poniżej 18 r.ż., przy czym przyjmuje on wartości o 1-2 p.p. wyższe niż w całej populacji (od 13,4 do 14,3%). Największy spadek poziomu ubóstwa relatywnego w tej grupie – o ponad 4 p.p., a więc jedną piątą - miał miejsce w 2016 r.

Analiza efektów programu na przestrzeni 7 lat (2016-2023) pokazuje, że wprowadzenie świadczenia wychowawczego miało wpływ na ograniczenie ubóstwa wśród dzieci. Został on jednak znacznie zniwelowany poprzez wzrost inflacji w latach 2022-2023. Podniesienie kwoty świadczenia z 500 do 800 zł na dziecko miało na celu przeciwdziałanie skutkom tego wzrostu, poprzez zwiększenie dochodów rodzin z dziećmi. Efekty tej zmiany będą widoczne w danych za rok 2024 oraz w latach następnych.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Aleksandra Gajewska

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/